מד: החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

שכן היא עצמה מתחללת. ליכא למימר דהיא נמי מתחלל מק"ו דהא אמר בקדושין (דף עז:) דאין חללה אלא מאיסורי כהונה ולעיל בפ"ק (דף טו: ד"ה מה) פירשתי: **היא** בשרה. לכהונה אינה כדמסיק איינו לתרומה דלכהן אסירא דגרושה היא וא"ת לרבי עקיבא אמאי מיפסלה לתרומה הא לאו זר אלא מעיקרא הוא דלקמן בפרק אלמנה (דף פט. ופס) פריך ואימא נבעלה לפסול לה מחזיר גרושתו ומשני זר אלא מעיקרא בעינן וי"ל דסוגיא דהתם אליבא דרבנן אבל ר"ע לא בעי זר אלא מעיקרא כדאמר בפ' עשרה יוחסין (קדושין עה:) השתא ממזר הוי מיפסיל בגיאתו מיבעיא וקלא תימא לר"י דאמאי דרים ר"ע מהיא תועבה אלא דרים ואין בניה תועבין דהא ממזר הוי ולא מצי למדרש נמי ואין לרתה תועבה אלא שיין בה לרתה דאין קדושין תופסין בחייבי לאוין אלינא דר"ע א): **הכא** נמי כיון דבא עליה עשאה זונה. משמע הכא דזונה פסולה לתרומה דממחללת כמו אלמנה וכן בפ"ק דסוטה (ב) (דף י.) אמתני' דזוקא לכהונה (ג) אבל לתרומה אסורה בתרומה והיה נראה לר"י דמכי תהיה לאיש זר הוא דנפקא לן דזונה אסורה בתרומה וכל חייבי כריתות אפילו אומה דע"י קדושין אלא הוי זר אלא מעיקרא וכן חייבי לאוין לר"ע ואפי' מחזיר גרושתו אלא הוי זר אלא מעיקרא כדמשמע לעיל דמיפסלה לר"ע מתרומה הוי בכלל לאיש זר כדאמרינן בעשרה יוחסין (קדושין עה. ופס) השתא ממזר הוי מיפסיל בגיאתו מיבעיא ואפילו לרבי יהושע אלא הוי ממזר כיון דמחייבי כריתות (ד) דזרים אלא חשיבי והא דבעינן בפרק אלמנה (לקמן דף פט. ופס) זר אלא מעיקרא היינו דוקא בחייבי לאוין ולרבנן ולא ממעטו מכי תהיה דמשמע הכי הויה חייבי כריתות דחמירי אלא דוקא (ה) עובד כוכבים ועבד ולהכי איצטריך קרא דאלמנה מי שיש לו אלמנות וגרושין לאתויי עובד כוכבים ועבד ולרבי עקיבא דמעובד כוכבים ועבד הוי ממזר ונפיק מנלאיש זר דרים אלמנה וגרושה לקמן (דף פט.) לדרשא אחריתי ומכל הנהו דלא תפסו בהו קדושין הויא זונה כדאמר בפרק כל האסורין (תמורה דף כט: ופס) מה עריות דלא תפסי בהו קדושין והויא זונה כו' דלשון זונה משמע שא"א לחיות בה אלא בגזות גם לא לאו דמלקות ואין להקשות למה לי דכתב רחמנא זונה לא יקחו כיון דזונה אסורה בתרומה ק"ו דאסורה לכהונה מגרושה דשרי בתרומה ואסורה לכהן דמהאי ק"ו נפקא לן (לקמן דף פח:) דגר עמוני ומואבי פסלי לכהונה אע"ג דאין מזכירין מן הדין קאמר התם דגילוי מילתא בעלמא הוא דאיצטריך לאו דזונה דלקי תרתי ועוד איצטריך לזונה מעובד כוכבים ועבד לרבנן דר"ע דליכא בה (ו) לאו בתרומה מלאיש זר אלא מאלמנה וגרושה דמאלמנה וגרושה נפקא לן אי נמי משום גיורת ומשומרכת איצטריך לאו דזונה ואפילו לאביי דאמר משום שנעשה זונה ואסרה רחמנא משום זונה הוא דהוי חייבי כריתות בכלל לאיש זר כדמשמע הכא ובכל דוכתי דשם זונה גורם לה ליפסל ומיהו מעובד כוכבים ועבד אע"ג דהויא זונה דהא לא תפסי בה קדושין מיניהו לא הוי בכלל לאיש זר אלא דוקא חייבי כריתות דחמירי וקלת קשה דבפרק עשרה יוחסין (קדושין דף עה: ופס) דפריך השתא ממזר הוי מיפסיל בגיאתו מיבעיא משמע היכא דהוי ממזר פשיטא דהוי בכלל לאיש זר אפילו לא הויא זונה ומיהו לרבי יהושע אלא הוי ממזר חייבי כריתות ושם זונה גרם לה דהויא בכלל לאיש זר וחזו דוקא דבכל דוכתין דמשמע דשם זונה גורם לה ליפסל מתרומה אחי כל' יהושע ולעיל בסוף פ' ד' אחין (דף לה. ד"ה אע"פ) הניח ר"י דכל הנך דע"י קדושין כיון דלא הוי זר אלא מעיקרא לא הוי בכלל לאיש זר וזונה דפסולה לתרומה משום דכללה קרא בהדי חללה ולפי זה צריך ליישב הא דפריך בפ' אלמנה לפסול לה חייבי כריתות: **עשאה** זונה. משמע דלר' יהושע אין קדושין תופסין בחייבי כריתות דבתפיסת קדושין תלוי שם זונות כדמשמע בפרק כל האסורין (שם) וכן בפ"פ ר"ג (לקמן נג. ופס) איצטריך לאשמועינן דאין קדושין תופסין בחייבי כריתות משמע דליכא מאן דפליג והא דמשמע בסמוך דממזרות תלוי בתפיסת קדושין וכן לקמן (דף מה:) דקאמר מה אחת אב דלא תפסי קדושין והולד ממזר משמע דכל היכא דלא תפסי קדושין הוי ולד ממזר הייני לשמעון התימני ולר"ע משום דגלי לן קרא שיש ממזר מחייבי כריתות כדילפינן בסוף פירקין (דף מט.) וגלי לן נמי דלא תפסי בהו קדושין כדאמרינן בפ"פ האומר (קדושין פח. ופס) משום הכי אית לן למימר דהא בהא תליא אבל לר' יהושע אע"ג דאין קדושין תופסין בחייבי כריתות לא הוי ממזר כדליף ר' יהושע בסוף פירקין דאין ממזר אלא מחייבי מיתות ב"ד ולהכי בסמוך דקאמר הכל מודים שמעון התימני לא קאמר הכל מודים ר' יהושע אע"ג דאמר ר' יהושע אין ממזר מחייבי כריתות ה"מ כו' דלרבי יהושע אין קדושין תופסין בחייבי כריתות אף על גב דאין הולד ממזר אבל קלת קשה דבפ"ק דתנחומין (דף ה: ופס) פריך לרבא דאמר כל היכא דאמר רחמנא לא תעביד לא עביד לא מהני והרי אלמנה לכהן גדול דרחמנא אמר לא יקח וזנן כל מקום שיש קדושין ויש עבירה כגון אלמנה לכהן גדול כו' ומשני דר' יהושע לא סבר הא תליא דאמר מלאכול בתרומה ופקה ומשני דאמרינן פ"ק דתמורה אי משום דפסולה לתרומה אי משום דפסולה לכהונה אמר לא נרשה פסולה לכהונה ואינה פסולה לתרומה ר"ל דזונה פסולה לתרומה משום דכתיב זונה ותללה אתקש אזנה לחללה ותללה פשיטא לן דפסולה לתרומה דאמרינן לקמן ואימא נבעלה לפסול לה חייבי כריתות

שהולד פגום. ואם ילדה בת פסולה לכהונה כחללה: **שכן היא עצמה מתחללת.** פשיט מת כהן גדול אסורה אפילו לכהן הדיוט שפסלה זה בגיאתו ועשאה חללה דכתיב לא יחלל זרעו (ויקרא כא) ולא כתיב ולא יחל ומשמע ב' חילולים אחד לה ואחד לזרעו והכי מפרש בקדושין (דף עז.) לו אם בת כהן היא פסלה מן התרומה כדאמר במכילתין לקמן (דף פח.) תאמר גרושתו שאין מתחללת דאי למיפסלה לכהן לא מפסלה בהאי חזרה דהא פסולה וקיימא משעת גירושין ואי לתרומה לא מתסרא בהכי כדאמר בפרק אלמנה לכהן גדול (לקמן דף פט.): **המחזיר גרושתו.** משנאת: **אין לו כה קדושין.** דקסבר ר"ע אין קדושין תופסין בחייבי לאוין[1]: **וא"ל פסולה.** לכהן דזונה היא: **וולדה פסול.** ממזר הוא: **למאן.** קתני ולדה כשר לאו לכהונה: **הא כדאיתא והא כדאיתא.** היא כשרה לכהונה וולדה כשר לגמרי בקבול אבל לכהונה פגום: **ר"ג מפסכרא.** דהא כדאיתא והא כדאיתא: **והיא תועבה.** דקא פרכת היא תועבה ואין בניה תועבין לא תידוק הכי אלא היא תועבה ואין לרתה תועבה ליאסר לייביס אלא מתיינמת: **ר' יהושע.** דאמר בתמתיתין (לקמן דף מט.) אין ממזר אלא מחייבי מיתות: **עשאה זונה.** ופסלה לכהונה. אבל לעיל גבי מחזיר גרושתו ליכא לשנויי הכי דאמר בפרק אלמנה לכ"ג (לקמן דף פט.) ואימא נבעלה לפסול לה מחזיר גרושתו ומשני זר אלא מעיקרא בעינן: חייבי

מדאיתא והא כדאיתא והיא תועבה נמי היא תועבה ואין צרתה תועבה אבל בניה תועבין אלא אלמנה קשיא מה לאלמנה שכן היא עצמה מתחללת אלא אי אתמר הכי אתמר אמר רב יוסף אמר ר' שמעון ברבי הכל מודים בבא על חייבי כריתות שהולד פגום מאן הכל מודים רבי יהושע דאע"ג דאמר ר' יהושע אין ממזר מחייבי כריתות [2]נהי דממזר לא הוי פגום מיהא הוי מק"ו מאלמנה ומה אלמנה לכ"ג שאין איסורה שוה בכל בנה פגום זו שאיסורה שוה בכל אינו דין שבנה פגום איכא למיפרך מה לאלמנה שכן היא עצמה מתחללת ועוד [3]היא תועבה כתיב ואין בניה תועבין ועוד תניא המחזיר גרושתו והנושא חלוצתו והנושא קרובת חלוצתו ר"ע אומר אין לו בה קדושין ואינה צריכה הימנו גט והיא פסולה וולדה פסול [4]וכופין אותו להוציא וחכ"א יש לו בה קדושין וצריכה הימנו גט והיא כשרה וולדה כשר למאן לאו לכהונה לא לקהל אי הכי היא כשרה למאן אילימא לקהל פשיטא משום דזניא אפסלה לקהל אלא לאו לכהונה ומדהיא לכהונה ולדה נמי לכהונה מידי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא הכי נמי מסתברא דקתני רישא היא פסולה וולדה פסול היא פסולה למאן אילימא לקהל משום דזניא אפסלה [5]ליה לקהל אלא לאו לכהונה וולדה פסול למאן אילימא להכהונה הא לקהל כשר האמר רבי עקיבא הולד ממזר אלא פשיטא לקהל ומדרישא הא כדאיתא והא כדאיתא סיפא נמי הא כדאיתא והא כדאיתא והיא תועבה נמי היא תועבה ואין צרתה תועבה אבל בניה תועבין אלא אלמנה קשיא מה לאלמנה שכן היא עצמה מתחללת אלא אי אתמר הכי אתמר אמר רב יוסף אמר ר' שמעון ברבי הכל מודים בבא על חייבי כריתות שהולד פגום מאן הכל מודים רבי יהושע דאע"ג דאמר ר' יהושע אין ממזר מחייבי כריתות [1]נהי דממזר לא הוי פגום מיהא הוי מק"ו מאלמנה ומה אלמנה לכ"ג שאין איסורה שוה בכל בנה פגום זו שאיסורה שוה בכל אינו דין שבנה פגום וכ"ת מה לאלמנה שכן היא עצמה מתחללת הכא נמי כיון שבעלה עשאה זונה אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הכל מודים בעבד ועובד כוכבים הבא על בת ישראל שהולד ממזר מאן הכל מודים שמעון התימני דאע"ג דאמר [2]שמעון התימני אין ממזר מחייבי לאוין ה"מ מחייבי

עין משפט נר מצוה

קד א מוי"ר פ"ח מהל' גירושין הלכה יב סמג לאוין סב:

מוסף רש"י

בנה פגום. לכהונה דכתיב לא יחלל זרעו (עייל מו:). זו שאיסורה שוה בכל. כיפרלאים דכהנים (שם). מה לאלמנה שכן היא עצמה מתחללת. שאם מת כהן גדול פסולה זו לכהנים, אי אם היתה בת כהן נפסלה מן התרומה דשייכ חללה בגיאתו דכתיב לא יחלל זרעו בעמיו. ועמיו הייט אמו ומשמע דמתחללים אחמה (עייל מו: וכעי"ז נדה מט:). תאמר גרושתו שאין מתחללת בגיאתה זו דאי ליגשה לכהן בכר מיפסלה משעת גירושין, ואי בתרומה דכי נשא לא מיפסלה דלאחר מיגן נפרק אלמנה לכ"ג (לקמן פט.) דאין נפסלת בגיאת חייבי לאוין אלא בזר אלא מעיקרא, לאפוקי מחזיר גרושתו דיכמה לשוב דלאו זר מעיקרא הוא (עייל מו:). **היא תועבה.** כלומר בשונא עכירה (קדושין עז.), ואין בניה תרעבין. דאין בתה הימנו פסולה לכהונה (עייל יא:).

תוספות ישנים

תועבה: **היא** פסולה וולדה פסול נראה היא פסולה לתרומה אע"ג דכעינן זר אלא מעיקרא כיון דר' עקיבא אומר אין קדושין תופסין בחייבי לאוין אמרינן כיון שבעלה עשאה זונה אע"ג דכעינן זר אלא מעיקרא כיון שאין קדושין תופסין א"כ הוי כמו חייבי כריתות וחייבי כריתות הוי כמו זר אלא מעיקרא אבל י"מ היא פסולה לכהן ולא נהירא דהא מקודם נכן איפסלה ליה משום גרושה וי"ל דר"ל לכהונה ולא לתרומה מלתא דלא כתיב ומקרי מלתא וכן פ"ח: **היא** כשרה. פירש ז"ל דלא קאי אמחזיר גרושתו דנהי נמי דולדה כשר משום דכתיב היא תועבה ואין בניה תועבין מ"מ איכי אפסלה מתרומה דכי נשא ובכיהנלמי מפרש כן ולא עת עתה להאריך: **א)** ישמעתי מתרלים כי רבי עקיבא מפיק מקרא דהיא תועבה למימר ואין צרת סוטה תועבה ובהא שפיר איצטריך ליהא למימר דלא שיין בה לרה דהא מקודם אשמתה היתה ואת לרתה כי קדושי הסוטה היו עוכים בתחלה אע"פ ולמה לי קרא דכי תהיה לאלמנה וגרושה דעובד כוכבים ועבד אפלי אשה בגיאתן הא דאמת ליה שפיר מלאים זר אלינא דר"ע דס"ל דאין קדושין תופסין וכיון דאין קדושין תופסין הולד ממזר דאשמה ממזר הוי מפסיל בגיאתו מבעיא דהא עובד כוכבים ועבד חייבי לאוין ניתנו חד מעיקרא ניתנו די"ל דס"ד דאתל ולא תפסי בה קדושי כלל דלא אפלי אשה בגיאתן לכי אצטריך קרא דומת כהן כי הויה אלמנה וגרושה: **ב)** גם בפרק כשם משמע כן דקאמר תרומה נמי עשה בה ספק זונה סוטה אלמנה דאינה אסורה מלאכול בתרומה ופקה ומגלן דזונה פסולה לתרומה אי משום דפסולה לכהונה הלא נרשה פסולה לכהונה ואינה פסולה לתרומה ר"ל דזונה פסולה לתרומה משום דכתיב זונה ותללה אתקש אזנה לחללה ותללה פשיטא לן דפסולה לתרומה דאמרינן לקמן ואימא נבעלה לפסול לה חייבי כריתות

מסורת הש"ס

א) נעיל בוי: לקמן מה. נדה פט:. **ב)** נעיל יא: ופ"ש. **ג)** ל"ל לה. יעב"ץ. **ד)** נעיל טו:. **ה)** הכוונה לקמן מט.. **ו)** נעיל יז:. **ז)** דלא יפיגון מגלאים זר אלא מאלמנה וגרושה ת"ש וכו' כל"ל רש"ל.

הגהות הב"ח

(א) הגה: ד"ה הכא וכו' בפ"ק דסוטה. ר"ב דף ו ועי"ש בפרש"י דכתיב זונה היא ופשיטא דאסור בתרומה דכל תני ליה בתוספתא טמאה מי: **(ב)** באר"ר כיון דחמיר בזרים אלא מעיקרא מאיכי יכו' ולא ממעטי מכי תהיה לאיש זר בתרומת הקדשים לא תאכל דמשמע הגך דאית בה: **(ג)** באר"ר אלא דוקא (עוכר כוכבים ועבד) תא"מ וכ"כ מ"ש חייבי לאוין:

תוספות ישנים (המשך)

ומאי קאמר הא מוכה נפקא דכיון דכבלוה חייבי כריתות משאוה זונה חוזה פסולה לתרומה לכן נראה דלא דקינן דזונה פסולה לתרומה אלא מדאמרינן לקמן כיון שנבעלה לפסול לה פסלה מקרא דחייבי לקמן כי תהיה והכי פירשה ואימא נבעלה לפסול לה חייבי כריתות דוקא דלא מצינן למימר הא דקינן ספיר לא"ר יש ממזר חייבי כריתות כיון דממזר הוי כ"ש דמפסיל בגיאתו **ה)** הא מקום הכי לא שמעינן פיסול דתרומה דלא דקינן פיסול דתרומה מפיסול ביאה כלל ומשני אמר קרא כי תהיה בהך לאיש כהו הויה דהייני חייבי לאוין דתפסי בהו קדושי מעתה דשמעינן בחייבי לאוין כ"ש בחייבי כריתות דיש מגיאתו ממזר ונם לר' יהושע דאמר אין ממזר חייבי כריתות מ"מ שמעינן דפסלה לתרומה מכ"ש בחייבי לאוין דתפסי לה לקמן: **מאן** הכל מודים שמעון התימני. וא"ת אמאי לא קאמר מאן הכל מודים דר' יהושע דאע"ג דאמר ר' יהושע אין ממזר חייבי כריתות דמעובד כוכבים ועבד הוי ממזר ונפיק מנלאיש זר דרים אלמנה וגרושה לקמן (דף פט.) לדרשא אחריתי ומכל הנהו דלא תפסו בהו קדושין הויא זונה כדאמר בפרק כל האסורין (תמורה דף כט: ופס) מה עריות דלא תפסי בהו קדושין והויא זונה כו' דלשון זונה משמע שא"א לחיות בה אלא בגזות גם לא לאו דמלקות ואין להקשות למה לי דכתב רחמנא זונה לא יקחו כיון דזונה אסורה בתרומה ק"ו דאסורה לכהונה מגרושה דשרי בתרומה ואסורה לכהן דמהאי ק"ו נפקא לן (לקמן דף פח:) דגר עמוני ומואבי פסלי לכהונה אע"ג דאין מזכירין מן הדין קאמר התם דגילוי מילתא בעלמא הוא דאיצטריך לאו דזונה דלקי תרתי ועוד איצטריך לזונה מעובד כוכבים ועבד לרבנן דר"ע דליכא בה (ו) לאו בתרומה מלאיש זר אלא מאלמנה וגרושה דמאלמנה וגרושה נפקא לן אי נמי משום גיורת ומשומרכת איצטריך לאו דזונה ואפילו לאביי דאמר משום שנעשה זונה ואסרה רחמנא משום זונה הוא דהוי חייבי כריתות בכלל לאיש זר כדמשמע הכא ובכל דוכתי דשם זונה גורם לה ליפסל ומיהו מעובד כוכבים ועבד אע"ג דהויא זונה דהא לא תפסי בה קדושין מיניהו לא הוי בכלל לאיש זר אלא דוקא חייבי כריתות דחמירי וקלת קשה דבפרק עשרה יוחסין (קדושין דף עה: ופס) דפריך השתא ממזר הוי מפסיל בגיאתו מיבעיא משמע היכא דהוי ממזר פשיטא דהוי בכלל לאיש זר אפילו לא הויא זונה ומיהו לרבי יהושע אלא הוי ממזר חייבי כריתות ושם זונה גרם לה דהויא בכלל לאיש זר וחזו דוקא דבכל דוכתין דמשמע דשם זונה גורם לה ליפסל מתרומה אחי כל' יהושע ולעיל בסוף פ' ד' אחין (דף לה. ד"ה אע"פ) הניח ר"י דכל הנך דע"י קדושין כיון דלא הוי זר אלא מעיקרא לא הוי בכלל לאיש זר וזונה דפסולה לתרומה משום דכללה קרא בהדי חללה ולפי זה צריך ליישב הא דפריך בפ' אלמנה לפסול לה חייבי כריתות: **עשאה** זונה. משמע דלר' יהושע אין קדושין תופסין בחייבי כריתות דבתפיסת קדושין תלוי שם זונות כדמשמע בפרק כל האסורין (שם) וכן בפ"פ ר"ג (לקמן נג. ופס) איצטריך לאשמועינן דאין קדושין תופסין בחייבי כריתות משמע דליכא מאן דפליג והא דמשמע בסמוך דממזרות תלוי בתפיסת קדושין וכן לקמן (דף מה:) דקאמר מה אחת אב דלא תפסי קדושין והולד ממזר משמע דכל היכא דלא תפסי קדושין הוי ולד ממזר הייני לשמעון התימני ולר"ע משום דגלי לן קרא שיש ממזר מחייבי כריתות כדילפינן בסוף פירקין (דף מט.) וגלי לן נמי דלא תפסי בהו קדושין כדאמרינן בפ"פ האומר (קדושין פח. ופס) משום הכי אית לן למימר דהא בהא תליא אבל לר' יהושע אע"ג דאין קדושין תופסין בחייבי כריתות לא הוי ממזר כדליף ר' יהושע בסוף פירקין דאין ממזר אלא מחייבי מיתות ב"ד ולהכי בסמוך דקאמר הכל מודים שמעון התימני לא קאמר הכל מודים ר' יהושע אע"ג דאמר ר' יהושע אין ממזר מחייבי כריתות ה"מ כו' דלרבי יהושע אין קדושין תופסין בחייבי כריתות אף על גב דאין הולד ממזר אבל קלת קשה דבפ"ק דתנחומין (דף ה: ופס) פריך לרבא דאמר כל היכא דאמר רחמנא לא תעביד לא עביד לא מהני והרי אלמנה לכהן גדול דרחמנא אמר לא יקח וזנן כל מקום שיש קדושין ויש עבירה כגון אלמנה לכהן גדול כו' ומשני דר' יהושע לא סבר הא תליא דאמר מלאכול בתרומה ופקה ומשני דאמרינן פ"ק דתמורה אי משום דפסולה לתרומה אי משום דפסולה לכהונה אמר לא נרשה פסולה לכהונה ואינה פסולה לתרומה ר"ל דזונה פסולה לתרומה משום דכתיב זונה ותללה אתקש אזנה לחללה ותללה פשיטא לן דפסולה לתרומה דאמרינן לקמן ואימא נבעלה לפסול לה חייבי כריתות

---

[1] דלא' משום הכי לא שמעינן.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com